

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ

Pedagogická fakulta

Katedra českého jazyka a literatury

Slang požárního sportu

Bakalářská práce

Autor: Petra Pavlusiková

Studijní program: B7202 Mediální a komunikační studia

Studijní obor: Literární dokumentaristika a teorie čtenářství

Vedoucí práce: doc. PhDr. Svatopluk Pastyřík, Ph.D.

Univerzita
Pedagogická fakulta

Hradec

Králové

Zadání

bakalářské

práce

Autor: **Petra Pavlusiková**

Studijní program: B7202 Mediální a komunikační studia

Studijní obor: Literární dokumentaristika a teorie čtenářství

Název závěrečné práce: **Slang z oblasti požárního sportu**

Název závěrečné práce AJ: Slang of the Fireman sport

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Adept se bude zabývat shromážděním, tříděním a analýzou lexika slangu z oblasti požárního sportu.

Mališ, Machová, Suk. Současný český jazyk, Lexikologie

Garantující pracoviště: Katedra českého jazyka a literatury, Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: doc. PhDr. Svatopluk Pastyřík, Ph.D.

Konzultant:

Oponent: PhDr. Jiří Zeman, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 25. 1. 2011

Datum odevzdání závěrečné práce:

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne

Poděkování:

Děkuji svému vedoucímu za trpělivý přístup a cenné rady během vypracování mé bakalářské práce.

Děkuji také paní PhDr. Hedvice Humlíčkové, Ph.D. za pomoc v začátcích práce.

Děkuji všem respondentům, kteří byli ochotni věnovat mi svůj čas a všem ostatním, kteří mi během vypracování práce jakkoli pomohli.

PAVLUSIKOVÁ, Petra. *Slang požárního sportu*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzita Hradec Králové, 2013. s. Bakalářská práce.

Anotace:

Tato práce si klade za cíl vytvořit slovník slangu požárního sportu a na základě předchozího výzkumu slang požárního sportu charakterizovat. Důraz je kladen především na sběr slangismů slangu požárního sportu a jejich zaznamenání. Práce by mohla být přínosem zejména v oblasti lexikologie.

Klíčová slova:

slovník, slang, požární sport, lexikologie, sociální dialektologie

Obsah

Úvod

1. Úvod ke slovníku slangu požárního sportu
 - 1.1. Historie požárního sportu
 - 1.2. Disciplíny požárního sportu
 - 1.3. Teoretická východiska
 - 1.4. Postup při výzkumu
 - 1.5. Charakteristika slangu požárního sportu
 - 1.6. Způsoby tvoření slangismů požárního sportu
2. Slovník slangu požárního sportu

Závěr

Úvod

Tato bakalářská práce se bude zabývat slangem v oblasti požárního sportu. Téma bylo takto zvoleno z důvodu absence slangového slovníku v této jazykové oblasti, jak bylo předem zjištěno z dostupných zdrojů. Všechny sporty veřejně rozšířené v českém prostředí, jako například fotbal, hokej, tenis apod., mají svůj zaznamenaný slang. Požární sport, jak bude níže uvedeno, je, jako sportovní odvětví, relativně nová disciplína, přesto v českém prostředí, převážně na venkově, velice hojně zastoupená. Požární sport je uzavřený okruh osob, které používají specifické výrazy k dorozumění se o specifických jevech z tohoto prostředí. Tento fakt z něj činí ideální prostředí pro výzkum slangu. Příčinou faktu, že podobný výzkum dosud nebyl proveden může být skutečnost, že byť je v České republice velké množství sborů dobrovolných hasičů, které jsou hluboko zakořeněny v povědomí občanů, požární sport nebyl dosud velkou částí veřejnosti plně akceptován jako plnohodnotné sportovní odvětví.

Práce by mohla být přínosem zejména v oblasti lexikologie, ať už jako rozšíření slovní zásoby českého jazyka, nebo jako poukázání na tuto jazykovou oblast a jako základ pro případný další výzkum tohoto druhu slangu. Hlavním výstupem této práce bude slovník zaznamenaných slangismů a následné hlubší zpracování tohoto materiálu. Není bez zajímavosti, že požární sport je rozšířen po celé České republice a jeho struktura umožňuje zkoumat mluvčí ze všech regionů České republiky.

K vytvoření této práce budou využity zkušenosti z dlouhodobé spolupráce s dobrovolnými hasiči a orientace v požárním sportu. Bude proveden sběr slangismů, a to v co nejširším rozměru tak, aby byly pokryty regiony po celé České republice. K dosažení tohoto cíle bude vhodné provést výzkum na Extralize České republiky, která je nejvyšší ligou v tomto sportu a sdružuje sbory z celé České republiky, ale i na okresních ligách, které jsou izolované. Dále bude nutné se o významech sebraných slangismů poradit s odborníky v oblasti požárního sportu. Jelikož dosud nebyla vytvořena publikace, která by se touto tematikou zabývala, bude nutné využít slangové slovníky jiných sportovních odvětví jako možnost inspirace.

1. Úvod ke slovníku slangu požárního sportu

1.1. Historie požárního sportu

Požární sport se vyvinul z požární ochrany. První, historicky doložitelný, pokus o vytvoření řádu na obranu proti požárům pochází z roku 1775, kdy Marie Terezie vydala *Řád hašení ohně pro města, městečka a dědiny platný pro Prahu a český venkov*. Řád v roce 1785 potvrdil císař Josef II. Kolem roku 1867 začalo docházet k zakládání prvních protipožárních spolků na základě vydání zákona o právu shromažďovacím. Tato činnost byla také určitým druhem boje za udržení národního povědomí a českého jazyka, protože té doby zde byly pouze sbory německé. Do tohoto období lze datovat i vznik prvních hasičských slangových výrazů. První smíšený sbor dobrovolných hasičů byl založen ve Velvarech u Prahy roku 1864. První čistě český sbor dobrovolných hasičů byl založen v Třebíči zásluhou průkopníka hasičské myšlenky, Tita Kršky. Zásadní byl pro rozvoj požárních sborů předpis policie vydaný pro Čechy v roce 1876. Hlavní zásadou tohoto ustanovení byl fakt, že o požární ochranu se má starat obec, přičemž za zajištění požární ochrany zodpovídal starosta obce. Po roce 1945 nastalo budování jednotné požární ochrany. Činnost dobrovolných hasičských sborů byla oddělena od výkonu přímé hasičské služby. Odpovědnost za požární ochranu byla uložena obcím za řízení Ministerstvem vnitra s důrazem na prevenci. V této době dochází ke změně označení hasiče na požárníka a Československý svaz hasičstva byl přejmenován na Československý svaz požární ochrany. Od roku 1954 byl pro všechny sbory povinný výcvik a také školení. Národní výbory měly dbát na provádění preventivních obhlídek spočívajících v kontrolování závodů a požadování dokladu o stavu protipožárních opatření. Změny ustavující situaci do dnešní podoby přišly v roce 1989. Dochází ke vzniku Integrovaného záchranného systému a s ním spojenými Hasičskými záchrannými sbory.

V rámci zvyšování fyzické zdatnosti osob ve výkonu přímé hasičské služby se v Rusku v roce 1937 objevila myšlenka porovnávat schopnosti jednotlivých záchranných sborů a vznikly první hasičské soutěže. Do Československa tuto myšlenku přivezl v roce 1967 Ing. Pavel Stoklásek. Zpočátku se soutěžilo pouze mezi hasiči z povolání. Poprvé se český tým účastnil mistrovství světa v Leningradě. V roce 1970 bylo vrcholnými orgány požární ochrany

rozhodnuto, že se požární sport stane nedílnou součástí odborné i fyzické přípravy hasičů k výkonu jejich povolání. Ještě téhož roku byla pořádána první republiková soutěž v Ostravě. Úroveň však byla se současným stavem jen těžko srovnatelná. Soutěž postrádala kvalifikovaný sbor rozhodčích, jednotná pravidla a ani překážky nesplňovaly technické a bezpečnostní požadavky. V 80. letech dochází k největšímu rozvoji požárního sportu. V běhu na 100 m s překážkami překonal dosavadní rekordy Ivan Trojan z Třebíče časem 16,31s. Tento rekord byl překonán až v roce 2007 časem 16,20s. V 90. letech se rozpadl reprezentační tým České republiky na což měl vliv rozpad SSSR. K obnovení reprezentačního týmu došlo až v roce 2001. V roce 2005 se stal tým České republiky vítězem na Mistrovství Evropy hasičů a záchranářů a překonal starý světový rekord. S příchodem Ing. Stoklásky se myšlenka srovnávat mezi sebou výkony rozšířila i do dobrovolných hasičských sborů na venkově. Vzniklo Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SHČMS) a Moravská hasičská jednota (MHJ), která vydává Pravidla požárního sportu, která jsou téměř každoročně upravována. SHČMS se stará také o finanční zabezpečení. Každoročním vyvrcholením činnosti sportovních družstev je Mistrovství ČR v požárním sportu družstev HZS ČR a Mistrovství ČR družstev sborů dobrovolných hasičů. Právo na účast v těchto mistrovstvích získávají družstva a jednotlivci v postupových kolech: okrskovém, okresním a krajském. Podle odhadů se v České republice věnuje požárním sportu 7 000 soutěžních týmů. Nejrozšířenější disciplínou v ČR je požární útok, kterým Češi na mistrovstvích světa nad ostatními účastnickými státy vynikají. V současné době v České republice existuje 24 lig z nichž nejprestižnější je Extraliga České republiky v PÚ, které se každoročně účastní přibližně 30 mužských i ženských týmů. Nejúspěšnějším ženským družstvem Extraligy ČR v PÚ je SDH (sbor dobrovolných hasičů) Výčapy, které zvítězilo 5x. Nejúspěšnějším mužským družstvem je SDH Petrovice, které zvítězilo 4x.

1.2. Disciplíny požárního sportu

Nadcházející kapitola této práce se bude zabývat pouze oblastí dobrovolných hasičů, jelikož je nepsaným pravidlem, že velká část hasičů ze záchranných sborů byla nebo je členy sportovních družstev sborů dobrovolných hasičů.

V požárním sportu lze soutěžit v několika disciplínách. Těmi jsou požární útok, běh na 100 m s překážkami, výstup do 4. patra cvičné věže pomocí hákového žebříku a štafeta 4x100 m s překážkami. Požární sport lze dělit také z hlediska periodicity soutěží na postupové soutěže a ligy. Postupové soutěže jsou uskupením okrskového, okresního a krajského kola, které vrcholí na mistrovství republiky. Z každého nižšího kola postoupí do vyššího pouze jedno družstvo. Celý tento cyklus probírá zvlášť pro muže a ženy, dorost a děti. Muži a ženy mají vlastní cyklus, kde se dělí na dvě kategorie, které se liší provedením disciplín. Pro obě kategorie jsou povinné disciplíny: štafeta 4x 100 m s překážkami, běh na 100 m s překážkami a požární útok. Ženy mají rozdílné překážky než muži a trať při výkonu požárního útoku zkrácenou o 20 m. Děti a dorost mají také vlastní cyklus, kde se dělí na tři kategorie: dorost do osmnácti let, starší děti do patnácti let, mladší děti do deseti let. Dorost se dále dělí na dívky a chlapce. Disciplíny jsou stejné jako v kategorii muži/ženy. Kromě základních disciplín se musí účastnit ještě branného běhu a testu požárnických znalostí. U dětí, starších i mladších, se disciplíny liší. Disciplíny dětí: CTIF, běh na 60 m s překážkami, požární útok, test požárnických znalostí a branný běh.

Ligy se skládají z řady určitého počtu soutěží. Každá ze soutěží probíhá stejným způsobem. Na konci jednotlivé soutěže dostanou družstva s nejlepším umístěním určitý počet bodů. Na konci sezóny dojde k vyhlášení družstva s největším počtem bodů vítězem. Ligy se dělí na okresní ligy, ligy, které sdružují více okresních lig a Extraligu ČR.

Obecně nejznámější a nejrozšířenější disciplínou je požární útok, kterého se účastní sedm závodníků ve všech věkových kategoriích. Ve Směrnici hasičských soutěží se o něm píše:

Motorovou stříkačku a nářadí potřebné k provedení požárního útoku si družstvo připraví k základně a na motorovou stříkačku napojí přetlakový ventil. Od povelu rozhodčího

„Na základnu!“ se měří doba stanovená na přípravu pokusu dle pravidla 51 odst. 4. V té

době musí družstvo umístit na základnu motorovou stříkačku a nářadí potřebné

k provedení požárního útoku. K zajištění nářadí proti pohybu nesmí být použito žádných podpěr nepatřících mezi nářadí pro požární útok. Půlspojky se nesmí dotýkat a ozuby nesmí být zasunuty v tělese půlspojky. Žádné nářadí s výjimkou savic a příslušenství přetlakového ventilu nesmí přesahovat základnu a žádné nářadí s výjimkou odváděcí hadice přetlakového ventilu se nesmí dotýkat země. Motorová stříkačka se nesmí v době přípravy startovat na základně. V okamžiku startu musí být v klidu. Po startu vyběhne družstvo od startovní čáry (všichni vždy od jedné), nastartuje motorovou stříkačku, provede sešroubování přívodního vedení (sací koš našroubuje před ponořením do nádrže), dopraví vedení, útočné proudy a nastříká oba terče (náčres požárního útoku je na obr. č. 7). Voda v nádrži je v té době pořadatelem průběžně doplňována. Při stříkání do terčů nesmí žádný z členů družstva překročit čáru hranice stříkání, ani se této čáry dotýkat, a proudnice (včetně půlspojky hadice) se nesmí opírat o druhého člena družstva. Požární útok se považuje za skončený signalizací obou terčů nebo sepnutím časomíry po nastříkání obou terčů.

Musí být proveden a ukončen do 2 minut po startu. Po ukončení pokusu mohou soutěžící přívodní vedení rozpojit až na pokyn rozhodčího.

Pro soutěže I. kola se připouští použití 4 ks savic 1,6 m dlouhých, průměr 110 mm se šroubením, spojených do dvou dílů. V tom případě oba konce savic mohou přesahovat základnu a dotýkat se země.

Start pokusu s motorovou stříkačkou v chodu se připouští až do II. kola soutěží, pokud to pořadatel uvede v propozicích soutěže. V tom případě nelze uznat národní rekord.¹

¹ SDRUŽENÍ HASIČŮ ČECH, Moravy a Slezska. *Směrnice hasičských soutěží pro muže a ženy: Soubor předpisů SH ČMS - 1/17 - 2007* [online]. 12. 10. 2007 [cit. 2013-05-25]. Dostupné z: <http://www.sdh-kunratice.cz/downloads/SMZ.pdf>

1.3. Teoretická východiska

Tato práce vycházela z monografie *Současný český jazyk: lexikologie*², z níž čerpala inspiraci hlavně v začátcích. Některé postupy musely být upraveny vzhledem ke zkoumanému slangu, ale v mnoha ohledech byla tato monografie podstatnou pomůckou. Je nutné zmínit některé myšlenky ze třetí části monografie nazvané *O sbírání a studiu slangu v praxi*, které byly stěžejní i pro tuto bakalářskou práci. Jaroslav Suk, autor příspěvku, považuje za důležité, aby měl explorátor opravdový zájem o zkoumanou oblast.

Popisuje, jak postupovat při sběru lexémů v případě externího explorátora, to ale není případ této práce. Podotýká také, že to, že je explorátor součástí zkoumané oblasti nemusí být výhodou obzvláště proto, že mu mohou unikat zjevně slangové výrazy a je proto nutné, aby explorátor pečlivě sledoval jazykové projevy a na jejich základě zaznamenával pouze výrazy reálně slyšené. Také publikace *Manuál lexikografie* (Manuál lexikografie, 1995) se v kapitole *Sběr materiálu*, zabývá sběrem materiálu pro lokální nářeční slovníky. Není zde sice explicitně vyjádřeno, že jej lze aplikovat také na sběr materiálu pro slangový slovník, pro potřeby tohoto slovníky se lze inspirovat alespoň níže uvedenou citací:

Pro lokální slovník je základní metodou

*a) intenzivní volný sběr, prováděný jedincem (budoucím autorem slovníku), dokonale jen místním rodákem. Vlastní nářeční povědomí a důvěrná znalost prostředí jsou tu nezbytným předpokladem. Dlouhodobý kontakt explorátora se subjekty postupně odstraňuje zábrany a dovolí zachytit i takové slovníkové sféry, které jiným způsobům sběru tvrdošijně odolávají.*³

Jako další forma sběru je doporučen dotazník, který byl při práci na tomto výzkumu použit také. Suk dále zdůrazňuje, že je nutné projít literaturu o daném slangu, pokud je dostupná. V případě slangu požárního sportu žádná literatura k tématu neexistuje a to bylo také podnětem k sepsání této práce. Inspiraci bylo ale možné čerpat ze slovníků sportovního slangu

² MALIŠ, Okatar, MACHOVÁ Svatava, SUK Jaroslav. *Současný český jazyk : lexikologie: nauka o tvoření slov, lexikografii, slang.* Praha: Karolinum, 1999 dotisk. ISBN 80-7184-222-2.

³ BLATNÁ, Radka, ČERMÁK František. *Manuál lexikografie*. 1.vyd. Jinočany: H&H, 1995. ISBN 80-85787-23-7., str. 256

a také z dalších slangových slovníků a to hlavně ve formě zaznamenání hesla. Bylo také nutné vzdělat se v oblasti problematiky slangu, k těmto účelům byla použita kromě výše zmíněné publikace *Malý slovník českých slangů* (Malý slovník českých slangů, 1988)⁴ a také některé diplomové a bakalářské práce jiných studentů uvedené v seznamu použité literatury. Autor dále zdůrazňuje důležitost promyšlení finální podoby slovníku.

Z důvodu nepříliš velkého rozsahu bylo zvoleno abecední řazení slovníku. U každého hesla je pak uvedeno nejprve určení mluvnických kategorií, poté vysvětlení významu a nakonec příklad praktického užití graficky od sebe odlišené. Slangismy se v běžném užití neužívají ve spisovném tvaru, mají specifickou podobu, která je z hlediska jazykové správnosti nežádoucí. Jelikož se jedná o výrazy, které v daném významu nemají správnou spisovnou podobu, která by se dala ověřit například v *Pravidlech českého pravopisu* a v běžném použití jsou navíc kombinovaná s koncovkami obecné češtiny i místních nářečí, bylo nutné je pro potřeby slovníku slangu požárního sportu z části zaznamenat ve formě, ve které byly zachyceny, aby nebyla porušena autentičnost výrazu (*prolejt, vercajk, nalejvač, na vostro*) a z části se pokusit jim spisovnou podobu dát (*být krátký* - bejt krátkej, *dát proudnici* – dát proudnicu, *opakovaný start* – opakovanej start, *strojnice* – strojnice).

Autor doporučuje zejména pro začátek sběru vystupovat inkognito, aby lidé mluvili přirozeně bez ohledu na to, že jsou sledováni. V další fázi, kdy už má explorátor základ, má věnovat pozornost tomu, aby mezi zaznamenanými výrazy nebyla pouze substantiva, byť jsou nejnápadnější. Význam slov je pak nutné i několikrát ověřit, konzultovat ho s kolegy ve zkoumané oblasti. Na závěr přípravné části autor podotýká, že je také vhodné zaznamenat gestikulaci a mimiku při vyslovování daného výrazu, pokud je výrazná. Při výzkumu slangu požárního sportu se to však nezdálo tak podstatné. Je vhodné také zmínit velmi důležitou poznámku z etického kodexu při sběru materiálu, který autor zahrnul do textu. Je jí vyvarování se plagiátorství, v případě slangu požárního sportu se však plagiátorství prakticky dopustit nelze.

⁴ HUBÁČEK, Jaroslav. *Malý slovník českých slangů*. 1. vyd. Ostrava: Profil, 1988.

1.4. Postup při výzkumu

1. Na základě předchozích poznatků načerpaných z literatury byl výzkum započat v utajení, explorátor na začátku sepsal základní strukturu lexika požárního sportu dle vlastní dosavadní znalosti dané problematiky a poté se soustředil na slyšené mluvené slovo, na jehož základě zapisoval slyšené výrazy do jednotlivých, předem stanovených, skupin: *funkce při požárním útoku, náradí, soutěže, pojmenování částí disciplín, pravidla a ostatní.*
2. Po sestavení dostatečně velkého základu byl vytvořen seznam, jehož obsahem byla sestavená struktura. Byl podán dvacetipěti sborům dobrovolných hasičů, kde odpovídalo vždy sedm respondentů dohromady a zapisovali do jednotlivých skupin veškeré další výrazy, které uznali za vhodné a jejich synonyma.
3. Další krok měl sloužit k vytvoření obrazu o nejčastějším výskytu vybraných výrazů. Výrazy byly nejprve rozděleny na obecně srozumitelné a často se lišící, objevující se v různých variantách. Z těchto bylo vybráno dvacet jedna nejproblematictějších výrazů, na jejichž základě byl vytvořen druhý seznam předložený stejným respondentům, kteří k vybraným výrazům uváděli, jaký nejčastější výraz je používán v běžné mluvě v jejich domovském SDH.

1.5. Charakteristika slangu požárního sportu

Stručná smluvnice česká (Stručná mluvnice česká, 1998)⁵ definuje slang jako soubor speciálních názvů a obrátů, kterých se užívá v běžném styku mezi členy pracovního nebo zájmového společenství kromě příslušné terminologie, pak je mluva osob zabývajících se požárním sportem slangem. Slang požárního sportu se stejně jako všechny slangy řadí k nespisovným útvarům českého jazyka. Jako takový lze být zkoumán pomocí sociální dialektologie, která nejenže se snaží zachytit obecně platné znaky slangu, ale také o praktické zachycení jednotlivých slangů.

Slang požárního sportu je specifickou vrstvou nespisovného lexika, která je charakteristická pro běžnou komunikaci mezi dobrovolnými hasiči zejména těmi, kteří se aktivně zapojují do požárního sportu. Specifická povaha prostředí požárního sportu určuje hlavní rysy tohoto slangu a odlišuje ho od ostatních druhů slangů. Slang požárního sportu by se dal zařadit mezi sportovní slangy, ale specifičnost požárního sportu ho odlišuje i od ostatních druhů sportu, tudíž i slang požárního sportu se liší od ostatních druhů sportovního slangu (fotbalový slang, hokejový slang, golfový slang atp.)

Jako jednu z lexikálních vrstev českého jazyka, je možné slangismy požárního sportu diferencovat podle některých kritérií. Jedním z nich je povaha slangového prostředí, které se dělí na zájmové a profesní. *Malý slovník českých slangů* (Malý slovník českých slangů, 1988)⁶ zájmový slang definuje jako motivovaný jazykovou hrou a potřebou osobitého vyjádření vztahu k osobám, věcem a dějům a jako členy synonymních řad, které jsou často příznakové (hodnotící, vyjadřující určitý postoj).

Profesní slangismy definuje jako bezpříznakové nespisovné názvy terminologické povahy (vedle termínů spisovných, které se snaží o výrazovou úspornost a jednoznačnost. Je nutné tento slang nazývat slangem požárního sportu, protože hasičský slang je slangem ryze profesním, kdežto slang požárního sportu je slangem zájmovým, do jisté míry lze slangismy požárního

⁵ HAVRÁNEK, Bohuslav, JEDLIČKA Alois. *Stručná mluvnice česká*. 2. vyd. Praha: Fortuna, 1998. ISBN 80-7168-555-0.

⁶ HUBÁČEK, Jaroslav. *Malý slovník českých slangů*. 1. vyd. Ostrava: Profil, 1988.

sportu definovat jako členy synonymních řad, proměnlivá příznakovost v rámci řady synonym však chybí. Například výraz *procáknout* má negativní příznak, v řadě synonym *procáknout – malovat – prolejt – prostříknout*, mají však stejný negativní příznak všechny výrazy. Je ovšem nutné brát v potaz, že oblast požárnictví ať již jako profese nebo jako zájmová činnost jsou vzájemně propojeny. Zejména slangismy označující věci se v některých případech shodují nebo jsou z profesního prostředí přejímány do prostředí zájmového (*mašina, avia, dělič, proudnice, hasičák, koš, savice* atp.) S ohledem na tuto skutečnost je možné brát slang požárního sportu zčásti jako zájmový, zčásti jako profesní slang.

Podle Malého slovníku českých slangů se profesní slangismy používají v případě, že terminologické sousloví není dostatečně pohotové, ve slangu požárního sportu by této definici odpovídaly například výrazy *braňák* (branný běh), *dělič* (rozvaděč vody), *dobrák* (dobrovolný hasič), *Jolka* (Jihlavská OPEN liga), *lůžkovka* (lůžková úprava), *profík* (profesionální hasič). Profesní jsou také slangismy, které označují jevy pro které chybí spisovný termín (*utahovák, oko, prostřík, na zuby, na gummy*). Zájmové slangismy se pak používají v případě, že nahrazují jednoslovnou spisovnou předlohu metaforickým přenášením slovního významu a jazykovou hrou, v tomto případě často vznikají synonymní řady. Jako příklad ze slangu požárního sportu lze uvést: *barča, bárka* (bariéra), *máňa, mašina, stroj* (stříkačka), *palanda, plac, plato, základna* (plošina), *savky, spoj, střed, šplouch, přehoz* (savice).

Dalším kritériem je míra nespisovnosti. Některé výrazy jsou na hranici spisovnosti a mohou se shodovat nebo mírně odlišovat od terminologie (*savice, avia, rozdělovač, finále, rozstřel, kladina, startér, strojník*), některé výrazy jsou vyloženě nespisovné (*prolejt, vercajk, ouzký, nalejvač, jít na vestro*)

Slangové názvy požárního sportu se nedají diferencovat podle stáří. Požární sport je stále relativně nové odvětví sportu a neustále se vyvíjí. Od okamžiku pojmenování této zájmové činnosti sportem se v běžném SDH (Sboru dobrovolných hasičů), které se požárnímu sportu věnuje, mohly vystřídat nanejvýš čtyři generace hasičů, které se v drtivé většině případů stále navzájem znají, tudíž užívají stejné výrazy. Slang požárního sportu tedy nemá žádné archaismy ani výrazy zanikající.

Třetí fáze výzkumu ukázala, že větší roli v dorozumívání se mezi jednotlivými SDH hraje prvek individuality. Výzkum byl prováděn jak mezi SDH, které se účastní Extraligy ČR v požárním útoku i těmi, které se jí neúčastní. Obzvláště neúčastnické SDH jsou individualitami se subjektivním pojmoslovím, které ne vždy rozumí výrazům z jiného regionu. Extraliga ČR rozdíly ve výrazech stírá, jelikož účastnické týmy jsou zde ve vzájemném kontaktu. I v tomto prostředí se však se výzkumu vyskytly zásadní rozdíly a některé pojmy bylo nutné vysvětlit. To, že každé SDH je do jisté míry individualitou a ani v rámci okresů se nemusí všechny výrazy shodovat je jedním z nejzajímavějších závěrů této práce. Například SDH Kolšov neuzívá pro danou situaci ani výraz *na zuby* ani *na gummy*, ale *na gabroše*. Jedná se jediný výskyt tohoto výrazu, který byl vytvořen v rámci týmu na základě pravidel požadovaných známým rozhodčím (příjmení Gabroš). Prvek nářečí ale určitou roli hraje. Například týmy z jižních Čech se mezi sebou shodují ve více případech než s týmy ze Slezska.

Dalším kritériem diferenciací je expresivita, kde se vydělují názvy nociónální (*ex, céčko, dobrák, harmonika, nalítí*) a expresivní názvy pozitivní i negativní s různou intenzitou citové zabarvenosti (*barák, barča, bzučák, domeček, klubko, košík, kuckat, máňa, plácačky, slepičák*).

Co se týče diferenciací podle formy, jednoslovná pojmenování (*béčko, brko, Lenin, kraj, odmoty, okno, sklopky, středy, zápich, zásed*) ve slangu požárního sportu převažují. Víceslovná pojmenování (*ulitý start, malá kád', vylitý start*), zejména slovesné frazeologismy (*jít na zuby, jít na gummy*) jsou však také hojně zastoupeny.

Slangismy požárního sportu, kromě těch interslangových (pavouk, rozstřel, braňák, startér, vyhlášení) nejsou ve svém významu zachyceny v Příručním slovníku jazyka českého, Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost ani ve Slovníku spisovného jazyka českého, kde je uvedeno téměř 2500 slangových položek ze 79 prostředí⁷.

⁷ HUBÁČEK, Jaroslav. *Malý slovník českých slangů*. 1. vyd. Ostrava: Profil, 1988. str. 7

1.6. Způsoby tvoření slangismů požárního sportu

Vznik slangismu musí být motivován určitým podnětem, podle kterého dochází k tvoření nových slov nebo využití již existujících. Z nejčastějších slovo tvorných kategorií se ve slangu požárního sportu vyskytuje odvozování, skládání, zkracování, metaforické a metonymické tvoření slov. Pro potřeby této práce může být použito rozdělení, které používá *Malý slovník českých slangů* (Malý slovník českých slangů, 1988)⁸, které se dá na slang požárního sportu výborně aplikovat.

Odvozená podstatná jména slangu požárního sportu se dělí do několika kategorií:

- a) činitelské názvy osob jsou nejčastěji tvořeny příponami -ař, -ář (*béčkař, košař, proudař, savičář, středař, zahrádkář*), ale také příponami -ač (*nalejvač, rozdalovač*), -ič (*dělič*), -ík (*profík*) nebo jsou bez přípony (*brk*).
- b) konatelské názvy osob jsou nejčastěji tvořeny příponami -ák (*dobrák*) nebo -ík (*strojník*), ale nejsou příliš zastoupeny.
- c) přechýlené názvy osob jsou hojně zastoupeny a jsou nejčastěji tvořeny příponou -ka (*béčkařka, dělička, hasička, košařka, nalejvačka, proudařka, rozdělovačka, savičářka, středařka*) a také příponou -nice (*strojnice*).
- d) názvy prostředků jsou nejvíce zastoupeny a diferencují se dále na deverbativa tvořená nejčastěji příponami -ka (*překážka, přejímka, startovka, záložka, spojka*), -ák (*bzučák*), -áč, -ač (*nástříkáč, omezovač*), -na (*přípravna*), -ík (*rozdík*), -ky (*sklopy*), -ek (*smotek*) nebo bez přípony (*úchop*) a denominativa tvořená příponami -ák (*hasičák, barák, troják*), -ka (*bárka, lůžkovka, stovka*), -nice (*proudnice*)
- e) názvy zdobné se vyskytují pouze ojediněle a jsou tvořeny příponami -ek (*domeček*), -ka (*kabelka*) a -ky (*varhánky*).
- f) místní názvy jsou pouze ze jmenných základů nejčastěji tvořeny příponami -na (*hasičárna, přípravna, základna*) a -ka (*hasička*)

⁸ HUBÁČEK, Jaroslav. *Malý slovník českých slangů*. 1. vyd. Ostrava: Profil, 1988.

- g) názvy dějů jsou podstatná jména slovesná tvořená příponami -ní (*malování, mazání, zaklekávání, srážení*), -ka (*nalejvačka, nabíračka, narážka*) nebo bez přípony (*přehoz, výhoz, zásed, zásek, zález, výstřik, záklek*)
- h) odvozené sloveso od podstatného jména se vyskytlo pouze jedno vytvořené příponou -ova- (*kempovat*)

Některé výrazy slangu požárního sportu byly vytvořeny zkracováním (*babosed, Lenin*) a vytvářením slov ze zkratk (*jolka, enko, béčko, céčko, děčko, ex, tek*).

Velice hojně je ve slangu požárního sportu zastoupeno semantické tvoření metaforizací. Podle *Malého slovníku českých slangů* (Malý slovník českých slangů, 1988)⁹ je motivací pro tento druh tvoření slov potřeba vyjádřit nové skutečnosti, u kterých si mluvčí uvědomuje podobnost s jinou, již existující skutečností.

U metaforizace se využívá názvů zvířat a hmyzu (*kobra, koza, pavouk*), osob (*zahrádkář*), názvů hudebních nástrojů (*harmonika, varhánky*), částí lidského těla a oblečení (*kabelka, zub*), nástrojů denního použití (*klíč, okno*), značek (*avia, barbus*) a dalších názvů běžných v denním jazykovém styku (*hrot, pyramida, slepičák, železo*).

Podle Malého slovník českých slangů jsou slangové frazeologismy téměř raritou, jelikož jsou v rozporu s moderní univerbizací. Ve slangu požárního sportu se ale vyskytují, slangová sousloví pouze ve dvou případech (*malá kád', velká kád'*), ale verbální frazeologismy, jejich základem je sloveso a jedno ze slov ztrácí svůj původní význam, se vyskytují relativně často (*chytit závit, kousnout spoje, jít na zuby, jít na gummy, střelit základnu, vytopit předek*).

Některé výrazy byly vytvořeny přejímáním z angličtiny a němčiny (*Vercajk, open, October cup, minimax, Extraliga*).

⁹ HUBÁČEK, Jaroslav. *Malý slovník českých slangů*. 1. vyd. Ostrava: Profil, 1988.

2. Slovník slangu požárního sportu

Avia, -e ž.

1. *požární zásahové vozidlo značky Avia* : Jet na závody avii.

Babosed, y m.

1. *upravené požární vozidlo k přepravě osob se zvětšenou sedadlovou částí*: Kolik je nás? Nepojedeme radši babosedem?

Barák, u m. (3.mn. -ům, -cím; 6.mn. -ách, -cích)

1. *typ překážky prvního úseku mužské štafety 4x 100m, synonym. domeček*: Na barák bych dal Michala.

Barbus, u m.

1. *krém nanášený na vnitřní stranu koncovky pro snížení tření mezi gumičkami a snadnější spojení koncovek; v minulosti byla pro tyto účely používána pěna na holení zn. Barbus, dnes se toto označení užívá pro jakýkoli druh krému či spreje; synonym. mazání*: Potřebuju si namazat spoje, podej mi barbus.

Bárka, y ž.

1. *bariéra, typ překážky druhého úseku mužské štafety 4x100m, první překážka běhu na 100m s překážkami, synonym. barča*: Překonal bárku a už zvedá hadice. 2. *název pro post, který závodník zastává ve štafetě*: Já bych šel klidně na okrese bárku.

Barča, i ž.

1. viz bárka: Jde přes barču jako Rusové.

Běčkař, e m.; běčkařka, y ž.

1. *jeden ze sedmi závodníků/závodnic požárního útoku obsluhující hadici/hadice typu B: Honza dělá běčkaře? ; Lenka je běčkařka u Podmoklan.*

Běčko, a s. (6.mn. –ách)

1. *hadice typu B: Zapojit běčko do mašiny. 2. v mn. č. název pro funkci, kterou zastává běčkař: „A co běháš?“ „Běčka.“*

Braňák, u m.

1. *branný běh, první část postupových soutěží Hry Plamen a soutěže dorostu.: Kolikátí jste skončili letos na braňáku?*

Brk, u m.

1. *závodník manipulující s proudnicí; synon. brko, proudař: Levý brk je ze všech postů nejtěžší.*

Brko, a s.

1. *závodník manipulující s proudnicí; synon. brk, proudař: Levé brko mělo šestnáctku.*

Být krátký

1. označení pro situaci, kdy je proudař tak daleko od čáry sestřiku, že už nemůže srazit: Nesrazil jsem, protože jsem byl krátký.

Bzučák, u m.

1. startovací zařízení: Dneska má startér místo pistole bzučák.

Céčko, a (6.mn. –ách) s.

1. hadice typu C: Máme naložená všechna céčka?

Cinkat

1. nemoct se trefit při spojování koncovek; synon. cvakat, klepat: Tys tam teda zase cinkal s těma koncovkama.

Cvakat

1. nemoct se trefit při spojování koncovek; synon. cinkat, klepat: **2. trénovat spojování koncovek:** Když ti to nejde, tak si sem zajdi zítra sama a cvakej.

Dát proudnici

1. spojit proudnici na plošině nebo za běhu s koncovkou hadice typu C: Dal proudnici? Ne nedal, vypadla mu koncovka.

Dát šestnáctku/sedmnáctku

1. dokončit požární útok v čase 16 s, případně 17s, 18s atd.: Dneska díky výborné trati dalo dvanáct družstev šestnáctku.

Dát základnu

1. jednotlivec správně zpracuje svoje náradí na plošině a přesune se k další fázi požárního útoku; např. proudař správně zapojí koncovky svých hadic a odbíhá od plošiny: Dělič nám konečně dal základnu a vybíhá za proudaři. **2. celé družstvo správně zapojí svoje náradí:** Základnu jsme dali dobře, problém byl v nalejvání.

Děčko, a (6.mn. –ách) s.

1. hadice typu D; nejužší typ hadice: Nalož kdyžtak i ty děčka, ať si mají děčka s čím hrát.

Dělič, e m.

1. (4.j. dělič; 6.j.-i) rozvaděč vody hadicového vedení, typ náradí; synon. rozdělovač, rozdík, troják: Vezmeš kdyžtak prosím do auta ještě dělič, já jsem si ho zapomněla v hasičce. **2. (4.j. –e ; 6. j. –ovi) závodník manipulující s rozvaděčem vody hadicového vedení:** Jirka dělá děliče za Plumlov. **3. název pro funkci, kterou zastává závodník, který manipuluje s rozvaděčem vody; synon. rozdělovač, troják:** Normálně běhám proud, ale dneska mě dali na dělič.

Dělička,y ž.

1. závodnice manipulující s rozvaděčem vody hadicového vedení; synon. rozdělovačka: Jak se jmenuje ta dělička z Výčap?

Dobrák, a m. (6. mn. –cích)

1. *dobrovolný hasič*: Na mistrovství republiky pravidelně závodí dobráci i profci.

Domeček, u m.

1. *typ překážky na prvním úseku mužské štafety 4x100m s překážkami*: Štafeta z Michálkovic už odstartovala a první závodník je na domečku. 2. *název pro post, který závodník zastává ve štafetě*: Michal jde pěkně ten domeček, že?

Drobit

1. *dělat krátké kroky*: Zase drobiš, natáhni trochu krok.

Enko, a s.

1. *hodnocení požárního útoku jako nedokončeno, označuje se v tabulce písmenem N*: Proč má Nevcehle enko?

Ex, neskl.

1. *zkrácené označení pro Extraligu České republiky v požárním útoku*. O víkendu se chystáme na ex.

Finále, e s.

1. *výraz finále vždy označuje závěrečnou část mužských, zřídka také ženských, závodů, kdy se pět nejlepších družstev utká ještě jednou ve finále zpravidla o mimořádnou cenu. Zařazení finále do závodu není vždy pravidlem.*: Nevíš, jestli je dneska finále?

Guma, y ž.

1. *pomůcka při spojování savice naplněné vodou z nádrže se savicí připojenou ke stříkačce; savice napojená na stříkačku se podkládá gumovou podložkou, aby závodník přesně věděl, kam se má trefit a savice mu neuhýbala.:* Zapomněla jsem si gumu v ávii, musím si pro ni dojít.

Harmonika, y ž.

1. *způsob skládání hadice:* Céčka dáme do harmoniky, béčka půjdou do kluba.

Hasičák, u m. (6.mn. –cích)

1. *přenosné hasicí zařízení; v požárním sportu se vyskytuje práce s hasicím přístrojem jako sportovní disciplína na čtvrtém úseku štafety 4x100m s překážkami; synon. minimax:* Nevyhráli, protože mu spadnul hasičák a musel se vracet. **2.** *název pro post, který závodník zastává ve štafetě:* Hasičák musí jít někdo silnější.

Hasičárna, y ž.

1. *hasičská zbrojnice, synon. hasička:* Máme sraz u hasičárny.

Hasička, y ž.

1. *hasičská zbrojnice; synon. hasičárna:* Zavezte ávii do hasičky. **2.** *žena věnující se požárnímu sportu:* Verča je hasičkou od dvanácti let.

Hrot, u m.

1. *typ nářadí; synonym. proudnice, špica: Dáváš hrot za běhu nebo na základně? 2. hřeb do treter:* Už si musím dát nové hroty, tyhle už jsou úplně ploché.

Chytit závit

1. *výraz používaný nejčastěji v situaci, která může nastat při montování koše na savici nebo savice na savici; závity se zablokují v nesprávné poloze a lze je od sebe jen těžko oddělit; koš v takové situaci nelze ponořit do vody, protože by mohl spadnout a do stroje by se dostala špína, tím družstvo ztrácí vteřiny: Jacto, že Bříšťany měly koš až za deset? Jejich košář chytil závit.*

Jít celej,

1. *provést na tréninku celý požární útok; synonym. jít dopředu, jít na vodu, jít na vestro: Jdeme ještě od děliče nebo jdeme celej?*

Jít dopředu

1. *provést na tréninku celý požární útok; synonym. jít celej, jít na vodu, jít na vestro: Tak poslední náběh a jdeme dopředu.*

Jít na sucho

1. *trénink rychlého napojení hadicového vedení na plošinu. S materiálem se neodbíhá od plošiny, tudíž se do něj nedostane voda; jít základnu: Půjde nejdřív dvakrát na sucho a pak až celej. 2. fráze užívaná při tréninku vzájemné spolupráce košáře a savičáře, kdy si zkouší pouze zapojení koše na savici a odběh od stroje, koš se nedotkne vody.: Pořád se mi dneska kouše závit a nechci být mokrá, tak budem chodit zatím na sucho. 3. trénink požárního útoku, kdy se, z nějakého důvodu, nedá trénovat s vodou: Na útoky je ještě zima. Tak půjdeme aspoň na sucho.*

Jít na vodu

1. *provést na tréninku celý požární útok s vodou; synon. jít celej, jít dopředu, jít na vostro:* Tak se nachystejte, já už bych šla na vodu. **2.** *fráze užívaná při tréninku vzájemné spolupráce košaře a savičáře, kdy si zkouší celý úkon, smontování savic s košem včetně nalití vody z kádě do stroj.:* Půjdem tolikrát na vodu, až se nám to povede pětkrát za sebou.

Jít na vostro

1. *univerzální fráze užívaná v jakékoli disciplíně jako vybidnutí k celému úkonu:* Tak si namaž koncovky a půjdeš celou stovku na vostro; Ještě si to každý dvakrát zkuste sám a pak půjdem celou štafetu na vostro. **2.** *provést na tréninku celý požární útok; synon.jít celej, jít na vodu, jít dopředu, jít na vostro:* Tak už si to nachystejte ať jdem naposled navostro.

Jít od děliče

1. *způsob provedení požárního útoku na tréninku, kdy je hadicové vedení roztažené až po rozvaděč vody a trénuje se pouze zakončení požárního útoku; synon. jít předej, jít z půlky:* Už nejdu celej, ale můžem jít ještě jednou od děliče, ať si zkusíme srážení.

Jít předej

1. *část tréninku, kdy trénuje dohromady pouze část družstva, která běží s hadicovým vedením (běčkař, rozdělovač, levý a pravý proud); jedná se zejména o trénink zapojení koncovek na základně.:* Jdu základnu, kdo jde se mnou? Tak půjdem celej předej. **2.** *způsob provedení požárního útoku na tréninku, kdy je hadicové vedení roztažené až po rozvaděč vody a trénuje se pouze zakončení požárního útoku; synon. jít od děliče:* Levá proudačka má problém se srážením, tak dneska budeme chodit jenom předej.

Jít zadek

1. část tréninku, kdy trénuje dohromady pouze část družstva, která nalévá vodu do stroje a posílá ji do hadicového vedení; můžou být myšleni košář a savičář se strojníkem i bez strojníka.: Když nám nepomáháte s motáním, tak si aspoň chod'te zadek; Zítra bude trénink, kdy bude chodit jenom zadek.

Jít základnu

1. jednotlivý nebo také společný trénink smontování všech komponentů na plošině. Hadicové vedení se neroztahuje.: Dneska spěchám, základnu půjdeme jen párkrát a pak hned celej.

Jít zespodu

1. způsob startování od startovací čáry: Dřív jsem chodil zvrchu, ale zespodu je to mnohem rychlejší. **2.** způsob srážení terče proudem vody: Chod' si víc zespodu, zvrchu ti to pak hrozně práší. **3.** způsob spojování koše se savičí: Honza jako jeden z mála chodí koš zespodu.

Jít z půlky

1. způsob provedení požárního útoku na tréninku, kdy je hadicové vedení roztažené až po rozvaděč vody a trénuje se pouze zakončení požárního útoku; synon. jít předek, jít od děliče: Máme už jenom 15 minut, tak nepůjdeme ještě z půlky?

Jít zvrchu

1. *způsob startování od startovací čáry*: Radši chodím zvrchu, ale ještě nevím, na kterou nohu. **2. způsob srážení terče proudem vody: Pořád dělám tu samou chybu, chodím si a terč moc zvrchu.**
3. *Způsob spojování koše se savicí*: Většina košařů chodí koš zvrchu.

Jolka, y ž.

1. *JOL, Jihlavská OPEN liga*: Kam jedete o víkendu, na třebíčskou nebo na Jolku?

Kabelka, y ž.

1. *způsob smotání hadice pro lepší uchycení při běhu; synon. odmoty, smotek, úchop, záložka*: Jestli se ti to špatně drží, tak si udělej kabelku.

Kempovat

1. *spadnout při doběhu k plošině před zapojením spojů nebo při odrazu od plošiny po zapojení spojů.*: Nevcehláci měli sedmnáctku, Lukáš to tam zakempoval.

Kladina, y ž.

1. *překážka na třetím úseku štafety 4x100m s překážkami, druhá překážka na běhu na 100m s překážkami; klasická kladina s rozměry 1,2 (0,8) x 0,18 x 8 m.; synon. lávka.*: Strašně na tý kladině drobiš, natáhni krok. **2. název pro post, který závodník zastává ve štafetě**: Šutě jde nejlíp kladina, tak ji půjde na kraji.

Klepat

1. *nemoct se trefit při spojování koncovek; synonym. cinkat, cvakat:* Já nevím co se stalo, ale hrozně jsem to klepala.

Klíč, e m.

1. *savicový klíč, hadicový klíč atp. slouží ke spojování a demontáži hasičských hadic a savicového šroubení; může sloužit také jako podpěra koše na plošině:* Nemůžu rozdělat savice, dojdi mi pro klíč.

Klubko, a s.

1. *způsob smotání hadice, další způsob je např. do harmoniky; synonym. klubo:* Přední céčka dáme do klubka.

Klubo, a s.

1. *způsob smotání hadice; synonym. klubko:* Smotej mi to normálně do kluba.

Kobra, y ž.

1. *nežádoucí poloha hadice při požárním útoku; synonym. oblouk, oko, smyčka:* Viděl jsi tu kobru, co měl Urbanov?

Kohout, u m.

1. *označení pro páku ventilu rozvaděče vody na stroji, kterým se pouští voda do hadicového vedení a odpouští voda ven.:* Zavři kohout, ať mi to sem neteče na ty hadice. **2.** *odlišné ovládací*

páky na rozvaděči vody hadicového vedení, pomocí kterých se pouští voda do hadic typu C, případně se uzavírá v hadici typu B.: Dávej pozor, ať si ty kohouty nepřivíráš, pak to zbytečně brzdí vodu.

Koncovka, y ž.

1. *kovové konce hadic, kterými se hadice spojují; mají několik velikostí, podle typu hadice.: Máš ty koncovky dost špinavý, jdi si je umýt.*

Kousnout se

1. *zadrhnout se při spojování koncovek nebo montování koše nebo savice; mohou se zaklínit zuby na koncovce, přehodit závit na savici, závodník se netrefí do mezer mezi zuby atp.: Půjdem ještě jednou základnu, teď jsem se kousla.*

Koš, e m.

1. *sací koš, nářadí pro nalévání vody z kádě s vodou do stroje; zabraňuje tomu, aby vody odtékala zpět do kádě a větším nečistotám dostat se do savic; synon. košík: Měli jsme enko, protože nám koš spadnul do kádě. **2.** *název pro funkci, kterou zastává závodník manipulující se sacím košem: Koho dáme dneska na koš, když nemáme Ráďu?**

Košař, e m.; košařka, y ž.

1. *závodník obsluhující koš: Myslím, si, že dělat košaře je lehčí než dělat proudaře.*

Košík, u m.

1. *sací koš, náradí pro nalévání vody z kádě s vodou do stroje; zabraňuje tomu, aby vody odtékala zpět do kádě a větším nečistotám dostat se do savic; synon. koš: Teď jsme viděli moc pěkný košík.*

Koza, y ž.

1. *klasická překážka o výšce 0,8m; synon. překážka: Někdo nám odendal kozu z dráhy, jděte ji tam dát. 2. název pro post, který závodník zastává ve štafetě: Mirka chodí kozu nejlíp ze všech.*

Kraj, e m.

1. *krajské kolo postupových soutěží (př. hra Plamen, soutěž dorostu a dospělých dobrovolných, profesionálních hasičů): Na kraj jsme se nedostaly, na okrese jsme skončily druhý.*

Kuckat

1. *požární stříkačka pouští do hadicového vedení kromě vody také vzduch, který se dostal do savic špatným naražením, stříkačka přitom vydává specifický zvuk: Musíte líp narazit, kuckalo to.*

Lávka, y ž.

1. *překážka na třetím úseku štafety 4x100m s překážkami, druhá překážka na běhu na 100m s překážkami; klasická kladina s rozměry 1,2 (0,8) x 0,18 x 8 m.; synon. kladina: Na kolik kroků přeběhneš lávku? 2. název pro post, který závodník zastává ve štafetě: Lávku pěkně chodí třeba Michálkovice.*

Lenin, a m.

1. *výraz pro označení soutěže O pohár VŘSR v Širokém Dole: Slyšela jsem, že letos bude na Leninovi přes 200 družstev.*

Lůžkovka, y ž.

1. *lůžková úprava prostoru sedadlové části vozidla typu Avia vyplněný deskou mezi sedadly: Uděláme si lůžkovku, když jedeme tak daleko?*

Malá kád', e ž.

1. *nádrž na vodu zmenšená přepážkou v délce 1,3m: Musíme začít trénovat na malou kád', abysme si a to zvykli.*

Malování

1. *srážení terče proudem vody delší než 1s; synon. prostřík: To bylo zase malování!*

Malovat 1

. srážet terč proudem vody déle než 1s; synon. procáknout: Bára tam malovala asi 4 vteřiny.

Máňa, ě ž.

1. *motorová stříkačka, v požárním sportu nejčastěji PS 12; synon. mašina, stroj: Kdy konečně opravíte tu máňu?*

Mašina, y ž.

1. *požární motorová stříkačka, v požárním sportu nejčastěji PS 12; synon. máňa, stroj: Za chvíli jdem na start, pojd'te vyložit mašinu.* **2.** *název pro funkci, kterou zastává závodník manipulující se stříkačkou; synon. stroj: Vojta je tento rok na mašině.*

Mazání, í s.

1. *krém nanášený na vnitřní stranu koncovky pro snížení tření mezi gumičkami a snadnější spojení koncovek; v minulosti byla pro tyto účely používaná pěna na holení zn. Barbus, dnes se toto označení užívá pro jakýkoli druh krému či spreje; synon. barbus: Máme ještě nějaké mazání, potřebuju na koncovku.*

Minimax, u m.

1. *přenosné hasící zařízení; v požárním sportu se vyskytuje práce s hasícím přístrojem jako sportovní disciplína na čtvrtém úseku štafety 4x100m s překážkami; synon. minimax; synon. hasičák: V avii máme minimax, kdyby něco.* **2.** *název pro post, který závodník zastává ve štafetě: Na minimax bych dala někoho rychlého.*

Motor, u m.

1. *motor požární stříkačky: Jdi už zahřát motor, za chvíli se jde.*

Na gummy

1. *způsob přípravy hadicových koncovek na plošině; gumičky koncovky musí být od sebe vzdáleny na šířku papíru; další způsob přípravy hadicových koncovek na plošině viz na zuby; v některých regionech se tato dvě označení užívají opozitně: Šla bych dva náběhy na zuby a jeden na gummy.* **2.** *neoficiální rozlišení typu soutěže; některé ligy povolují tento způsob přípravy*

plošiny, v současné době jsou však takové typy soutěží spíše raritou: Okres se, myslím, běží na gummy.

Na zuby

1. *způsob přípravy hadicových koncovek na plošině; zuby na koncovec musí být od sebe vzdáleny minimálně na šířku papíru; další způsob přípravy hadicových koncovek na plošině viz na gummy; v některých regionech se tato dvě označení užívají opozitně: Trénuj na zuby a budeš mít jistotu, že to vždycky spojíš. 2. neoficiální rozlišení typu soutěže; tento typ soutěže převažuje: Extraliga se už dlouho běhá na zuby.*

Náběh, u m.

1. *vzdálenost 10m mezi startovací čarou a plošinou: Travnatý náběh je nejhorší, protože je po chlapech vždycky úplně rozblácený. 2. výraz pro trénink zapojení náradí na plošině: Půjdem ještě náběhy?*

Náběr, u m.

1. *náběr vody z kádě do stříkačky; synon. nabíračka, nalejvačka, přehoz: To byl pěkný náběr, měli jste hodně vody 2. spolupráce košaře a savičáře, tyto dva posty jsou často brány jako jeden, protože jeden bez druhého nemohou trénovat; synon. přehoz: Letos nemáme nic moc náběr, budou muset ještě trénovat.*

Nabíračka, y ž.

1. *náběr vody z kádě do stříkačky; synon. naběr, nalejvačka: Trnava nám ukázala krásnou nabíračku.*

Nalejvač, e m.

1. *jeden ze sedmi závodníků obsluhující savice:* Myslím, že je to chyba nalejvače, že to našemu zadku nejde.

Nalejvačka, y ž.

1. *jedna ze sedmi závodnic obsluhující savice:* Máme novou nalejvačku . **2.** *náběr vody z kádě do stříkačky, synon.náběr, nabíračka:* Dneska tady máme večerní soutěž o nejlepší nalejvačku.

Nalítí, í s.

1. *výraz užívaný v souvislosti s kvalitou náběru vody vody z kádě do stříkačky:* To bylo pěkné nalítí.

Napumpovat mašinu

1. *nasátí benzínu pomocí ručního čerpadla do tělesa karburátoru požární stříkačky:* Jestli ti nejde nastartovat mašina, tak ji zkus napumpovat.

Narazit

1. *proces narážení savice z kádě na savici vedoucí do stříkačky:* Špatně to narážíš, musíš si to zespodu podepřít. **2.** *výraz pro jednu z fází zapojování koše na savici nebo koncovek:* Když si ten koš líp narážíš, tak se ti pak bude snadněji šroubovat.

Narážka, y ž.

1. naražení savice z kádě na savici vedoucí do stříkačky: No tak to byla hrozná nárážka, musíš do toho dát větší sílu, jděte znova.

Nástříkáč, e m.

1. nástříkový terč; časomíra nesepe, dokud se nádrž terč nenaplní vodou: Doneste tam nástříkáče, dneska budeme trénovat na okres.

Nástříková čára, y ž.

1. čára umístěná 5m před terčí, od níž smí proudař mířit proudem vody na terč: Dostali jsme enko, přešlápnul jsem nástříkovou čáru.

Oblast, i ž.

1. oblastní kolo postupových soutěží (př. dospělých dobrovolných hasičů): Letos jsou na oblasti jenom dvě družstva, tak to snad zvládneme.

Oblouk, u m.

1. nežádoucí poloha hadice při požárním útoku, synonym. oko, smyčka, kobra: Jakto, že jsme tam měli oblouk?

October cup, u m.

1. tradiční podzimní soutěž v Babicích: Letos byla na October cupu fakt zima.

Odmoty, tů m. pouze v mn.č.

1. způsob smotání hadice pro lepší uchycení při běhu; synonyma: kabelka, smotek, úchop, záložka: Někteří proudaři si dělají odmoty, někteří ne.

Odpustit vodu

1. otevřít zadní ventil požární stříkačky, takže voda nepostupuje do hadicového vedení: Nervi jim tam tu vodu tak rychle, nejdřív trošku odpusť.

Okno, a s.

1. překážka na prvním úseku ženské štafety 4x100m s překážkami nebo první překážka ve dvojboji žen a dorostu: Není to okno vyšší než normálně? **2. název pro post, který závodník zastává ve štafetě:** Verča půjde okno.

Oko, a s.

1. nežádoucí poloha hadice při požárním útoku; synonyma: oblouk, smyčka, kobra: Byla pomalá voda, na běčku se nám udělalo oko.

Okres, u m.

1. okresní kolo postupových soutěží (př. hry Plamen, dorostu, dospělých dobrovolných, soutěž profesionálních hasičů): Letos bude těžký vyhrát okres, pojede hodně dobřejších družstev.

Okrsek, u m.

1. *okrskové kolo postupových soutěží (př. dospělých dobrovolných hasičů):* Letos budeme zase na okrsku sami.

Omezovač, e m.

1. *přetlakový ventil B, zařízení, které omezuje tlak motorové stříkačky:* Na okresech nikdy pořádný čas nebývají, vždycky musíme mít omezovač.

Opakovaný start, u m.

1. *opakované startování družstva, ke kterému dochází v případě, že některý závodník při prvním startování vyběhl před výstřelem:* Rád'a ulila, měli jsme opakovaný start.

Open,- ž.

1. *Jihlavská OPEN liga:* Pojedete na Žďárskou nebo na Open?

Osmnáctka, y ž.

1. *čas dokončení požárního útoku, viz. dát šestnáctku, sedmáctku:* S osmnáctkou nemusíme na Extraligu ani jezdit, ta nám stačí tak na okresní ligu.

Ostrý start, u m.

1. *startování, které následuje po zkušebním startování, provádí se při prvním družstvu v soutěži:* Tak se připravte a půjdete ostrý.

Ouzký, ých ž.

1. *Hadice typu C užší než 52 mm v průměru a hadice typu B užší než 75 mm v průměru, používané na Extralize ČR v PÚ I na některých dalších ligách: Dneska dáme trénink na ouzký.*

Palanda, y ž.

1. *plošina s rozměry 2x2m, která slouží jako prostor pro přípravu náradí k požárnímu útoku; podle pravidel náradí, vyjma savice, nesmí tuto desku přesahovat; synon. plac, plato, základna: Dejte si věci na palandu a můžete se začít připravovat.*

Pavouk, a m.

1. *typ soutěže, kdy soutěží dvě družstva, popř. dva závodníci naráz a dál postoupí pouze rychlejší, synon. rozstřel: Pavouk už dneska na soutěžích bývá málokde.*

Plácačky, ek ž. pouze v mn.č.

1. *sklopné terče, narozdíl od nástřikových terčů nemají sklopné terče nádrže, časomíra sepne hned po zasažení mechanismu proudem vody; synon. sklopky: Proč nesete nástřikáče? Doneste plácačky.*

Plac, u m.

1. *plošina s rozměry 2x2m, která slouží jako prostor pro přípravu náradí k požárnímu útoku; podle pravidel náradí, vyjma savice, nesmí tuto desku přesahovat; synon. palanda, plato, základna: Bříšťany můžou jít na plac.*

Plato, a s.

1. *plošina s rozměry 2x2m, která slouží jako prostor pro přípravu nářadí k požárnímu útoku. Podle pravidel nářadí, vyjma savice, nesmí tuto desku přesahovat; synon. základna: Lavičky už si chystají věci na plato.*

Plyn, u m.

1. *povel pro přidání plynu v požární stříkačce a puštění vody do hadicového vedení: Plyn!*

Postupovky, ek ž.

1. *postupové soutěže, užívá se v mn.č.: Letošní rok je poslední, kdy můžeme běhat postupovky za dorost.*

Procáknout

1. *srážet terče proudem vody déle než 1s; synon. malovat, prolít, prostříknout: Co jsi dělal, že jsi tak procáknul?*

Profík, a m.

1. *profesionální hasič: Na republice soutěží profici i dobráci v jednom týdnu.*

Prolejt

1. *srážet terč proudem vody déle než 1 s; synon. malovat, procáknout, prostříknout: Letos prolejevá celou sezónu.*

Prostřík

1. *sražení terče proudem vody delší než 1s; synonym. malování*: Tak tohle byl pořádný prostřík.

Prostříknout

1. *srážet terč proudem vody déle než 1 s; synonym. malovat, procáknout, prolít*: Lenka prostříkla asi 3 vteřiny.

Prošlápnout

1. *netrefit se nohou do okna při výstupu do 4. patra cvičné věže*: Zdržel jsem se ve druhém okně, protože jsem ho prošlápnul.

Proud, u m.

1. *název pro funkci proudaře; levý, pravý*: Levý proud je o něco těžší než pravý.

Proudař, e m.; proudařka, y ž.

1. *závodník/závodnice manipulující s proudnicí, který/á ukončuje požární útok sražením terče*: Lúca je jedna z nejlepších proudařek Extraligy.

Proudnice, e ž.

1. *typ nářadí; synonym. hrot*: Ta proudnice mi dneska na té základně vůbec nechce držet.

Přehoz, u m.

1. *náběr vody z kádě do stříkačky; synon. náběr, nabíračka, nalejvačka: Právě jsme viděli parádní přehoz. 2. spolupráce košaře a savičáře, tyto dva posty jsou často brány jako jeden, protože jeden bez druhého nemohou trénovat; synon. náběr: Máte na přehozu šikovné holky.*

Přejímka, y ž.

1. *převzetí a kontrola materiálu rozhodčími před zahájením požárního útoku: Chystejte se, za chvíli jdeme na přejímku.*

Překážka, y ž.

1. *klasická překážka o výšce 0,8m; synon. koza: Překážka není tak těžká, já ji přenesu sama. 2. název pro post, který závodník zastává ve štafetě, synon. koza: Já nechci jít překážku, ta mi nejde.*

Přetáhnout

1. *překročit nástřikovou čáru, což znamená diskvalifikaci; synon. přešlápnout: Nemůžu za to, že jsem přetáhla, pustila mě s děličem moc daleko.*

Přešlápnout

1. *překročit nástřikovou čáru, což znamená diskvalifikaci; synon. přetáhnout 2. přešlápnout čáru předávkového území na štafetě 4xm, což znamená diskvalifikaci: Musíš si to dobře nakrokovat, abys nepřešlápla.*

Přípravna, y ž.

1. *plošina sloužící k přejímce materiálu: Výčapy můžou jít na přípravnu.*

Přisávat

1. *stav, kdy požární stříkačka saje s vodou také vzduch, který se dostal do savice špatným naražením savic*: Pořád to přisává, nalijeme znova.

Pyramida, y ž.

1. *způsob skládání hadice*: Já si dávám běčko do pyramidy, nech mi to, já si to poskládám.

Republika, y ž.

1. *republikové kolo postupových soutěží (př. hry Plamen, dorostu, dospělých dobrovolných, soutěž profesionálních hasičů)*: V roce 2012 republiku vyhrála Trnava.

Rozdělovač, e m.

1. (4.j. rozdělovač; 6. j. –i) *rozvaděč vody hadicového vedení; typ náradí; synon. dělič, rozdík, troják*: Co to máte za těžkej rozdělovač? **2.** (4.j. –e; 6.j. –ovi) *závodník manipulující s rozvaděčem vody hadicového vedení*: Máte nového rozdělovače? **3.** *název pro funkci, kterou zastává závodník manipulující s rozvaděčem*: Na rozdělovač je potřeba silný člověk.

Rozdělovačka, y ž.

1. *závodnice manipulující s rozvaděčem vody hadicového vedení*: Ta nová rozdělovačka ze Sedlejova je fakt šikovná.

Rozdík, a m. (4.j. rozdík; 1.mn. –y; 6.mn. –ích)

1. rozvaděč vody hadicového vedení, typ nářadí; synon. dělič, rozdělovač, troják: Můj rozdík je ten červený.

Rozhoz, u m.

1. označené místo, na kterém se za běhu rozhazují stočené hadice, př. proudař, stovkař: Jdeme si naměřit rozhoz, pojď.

Rozstřel, u m.

1. typ soutěže, kdy soutěží dvě družstva, popř. dva závodníci naráz a dál postoupí pouze rychlejší, synon. pavouk: Do rozstřelu se nachystá Trnava a Nevcehle.

Savice, e ž.

1. typ nářadí na požární útok, vede vodu z nádrže do stříkačky; synon. savky: Sundej ty savice ze střechy, ať na ně nesvítí. **2. název pro funkci, kterou zastává závodník, který manipuluje se savicemi; synon. savky, spoj, střed, šplouch:** Martin snad nikdy nic jiného než savice neběhal.

Savičář, e m.; savičárka, y ž.

1. závodník/závodnice, který/á manipuluje se savicemi: Našemu zadku to moc nejde, protože máme nového savičáře.

Savky, ek ž. pomn. pods. jm.

1. typ nářadí na požární útok, vede vodu z nádrže do stříkačky; synon. savice: Viděl jsi už ty průhledné savky? **2. název pro funkci, kterou zastává závodník, který manipuluje se savicemi; synon. savice, spoj, střed, šplouch:** Od kdy běháš savky?

Sedat

1. zaujímat pozice u čáry sestřiku: Pěkně jsi sedal! **2. s.na vejce:** uklouznutí proudaře u čáry sestřiku: Vlasta si vpředu pěkně sedl na vejce a pak pět vteřin prostříkával.

Sedmnáctka,y ž.

1. čas dokončení požárního útoku; viz. dát sedmnáctku: Když si dáme dneska sedmnáctku, tak budeme spokojení.

Seknout

1. spojit koncovky velice rychle: Ten to seknul, že ani nevěděl jak.

Sestřik, u m.

1. moment, kdy se proudař trefí proudem vody přímo doprostřed terče a zastaví se časomíra: Tohle byly parádní sestřiky.

Sklopky,ek ž. pouze v mn. č.

1. sklopné terče, narozdíl od nástřikových terčů nemají sklopné terče nádrže, časomíra sepne hned po zasažení mechanismu proudem vody; synon. plácačky: Pořád trénujeme jenom na sklopky, dneska dáme aspoň dva i na nástřikáče.

Slepičák, u m.

1. náběhový můstek na kladinu: Natahuj trošku nohy na tom slepičáku, tam to musíš dát na jeden krok.

Smotek, u m.

1. způsob smotání hadice pro lepší uchycení při běhu; synonym. kabelka, odmoty, úchopy, záložka: Připravil bys mi smotek?

Smyčka, y ž.

1. nežádoucí poloha hadice při požárním útoku; synonym. oblouk, oko, kobra: Zkus si to béčko chystat jinak, aby se ti tam pořád nedělala ta smyčka.

Spoj, e m.

1. název pro funkci, kterou zastává závodník, který manipuluje se savicemi; synonym. savice, savky, střed, šplouch: Terka je na spoji. **2. v mn. č. kovové konce hadic, kterými se hadice spojují, neuzívá se v j.č, v j. č. spojka, koncovka; synonym. středy:** Nachystám si spoje a jdu s vámi základnu.

Spojka, y ž.

1. kovový konec hadice, který slouží k propojení hadic v hadicovém vedení: Máš špinavé spojky, jdi si je umýt.

Srážení, í s.

1. proces zastavení časomíry na terči proudem vody pro momentu vystříknutí vody z proudnice až do momentu zastavení časomíry: Při srážení si tlač proudnici do nejmíc do země.

Startér, a m.

1. osoba, která spustí časomíru a dá družstvu povel k útoku: V Žernovníku je hrozný startér, hrozně dlouho čeká mezi pozor a teď.

Startovka, y ž.

1. listina se startovním pořadím družstev: Dojdi se podívat na startovku kolikátí jdeme.

Stovka, ky ž.

1. běh na sto metrů s překážkami: Mirča zrovna běží stovku. **2. v mn.č. se užívá v souvislosti se soutěží v běhu na sto metrů s překážkami nebo v jeho tréninkem:** Zíttra jedu na stovky, nechceš jet se mnou? ; Strašně rád chodím běhat stovky.

Stroj, e m.

1. požární motorová stříkačka nejčastěji typu PS 12; synon. máňa, mašina: Co máte za stroj? **2. název pro funkci, kterou zastává závodník manipulující se stříkačkou; synon. mašina:** Martin je na stroji nejlepší.

Strojník, a m.; strojnice, e ž.

1. závodník manipulující s požární motorovou stříkačkou: Jak se jmenuje ta vaše strojnice?

Střed, u m. **1.** *název pro funkci, kterou zastává závodník, který manipuluje se savicemi; synonyma: savice, spoj, savky, šplouch*: Tomáš se na střed moc nehodí, zkuste ho vyměnit. **2.** *v mn.č. kovové konce hadic, kterými se hadice spojují, neuzívá se v j.č, v j. č. spojka, koncovka; synonyma: spoje*: Pořád koušu středy.

Středař, e m.; **středařka**, y ž.

1. *závodník/ závodnice, který/á manipuluje se savicemi synonyma: savičár, savičářka*: Středař se nahrazuje líp než proudař.

Střelit základnu

1. *zapojit nářadí na základně velmi rychle, může být i ve smyslu přestřelit, tzn. netrefit se*: Já jsem tu základnu parádně střelila.

Šestnáctka, y ž.

1. *čas dokončení požárního útoku viz dát šestnáctku*: Dneska je to jedna šestnáctka za druhou.

Široký, ých ž.

1. *široké hadice, jejichž šířka nesmí být nižší než 62mm a používají se v požárním sportu při specifických typech soutěží*: Já jsem si vzala omylem úzké béčko, musím ještě zpátky pro široké.

Špica, e ž.

1. *typ nářadí ; synonyma: hrot, proudnice*: Máme výborné nové špice.

Šplouch, u m.

1. název pro funkci, kterou zastává závodník, který manipuluje se savicemi; synon. savice, savky, spoj, střed: Od příštího roku jdu na šplouch.

Šroubování, í s.

1. kovová koncovka savice: Nepokládej tu savici tím šroubováním do toho prachu. **2. proces zapojování koncovek savic do sebe:** Šroubování mi nejde tak dobře jako narážení.

Tek, u m.

1. označení pro známou soutěž Nevcehle TEK: Chystáte se na TEK?

Troják, u m.

1. rozvaděč vody hadicového vedení, typ nářadí; synon. dělič, rozdělovač, rozdík: Hodně lidí si myslí, že nosit troják pod paží je nebezpečné. **2. název pro funkci, kterou zastává závodník, který manipuluje s rozvaděčem vody; synon. dělič, rozdělovač:** Pěkně chodíš ten troják, zvlášť základnu máš dobrou.

Úchop, u m.

1. způsob smotání hadice pro lepší uchycení při běhu; synon. kabelka, odmoty, smotek, záložka: Já úchop nepotřebuju, udržím to i bez něj.

Utahovák, u m.

1. zařízení na utahování hadic: Vy máte utahovák? My ho vůbec nepoužíváme.

Útok, u m.

1. požární útok: Na útok jsme mnohem lepší než na štafety.

Ulít

1. Vyběhnout ze startovní čáry před odstartováním požárního útoku: Soustřed' se na výstřel a neulívej.

Ulitý start, u m.

1. odstartování požárního útoku, při kterém jeden nebo více závodníků vyběhne před výstřelem startovací pistol; vrácený start, vylitý start: Proč mají Lavičky enko? Měli dvakrát ulitej start.

Varhánky, ů m., pomn. pods.jm.

1. způsob skládání hadice, nejčastěji u hadice typu B: Půjdu se rozběhat, ale nejdřív si musím jít ještě udělat varhánky.

Velká kád', ě ž.

1. nádrž na vodu bez přepažovací příčky: Běžte se podívat, ať víte, jaká je kád', měla by být velká.

Vercajk, u m.

1. materiál na požární útok např. požární stříkačka, hadice, savice atd.: Ráno se sejdeme o půl sedmé, ještě musíme naložit vercajk.

Věž, e ž.

1. typ překážky v disciplíně výstup do 4. patra cvičné věže: Půjdeš za mnou zavřít síť na věži? **2. v mn.č. název pro disciplíně výstup do 4. patra cvičné věže:** Jdu trénovat věže. **3. název pro post závodníka, který se účastní disciplíny výstup do 4. patra cvičné věže:** Už se ví, kdo poběží na republice věž?

Voda, y ž.

1. signalizační pokřik mezi savičářem a strojníkem a mezi béčkařem a rozdělovačem, případně i mezi rozdělovačem a proudaři, že požární útok v pořádku probíhá: Voda!

Vrácený start, u m.

1. odstartování požárního útoku, při kterém jeden nebo více závodníků vyběhne před výstřelem startovací pistole; synon. ulitý start, vylitý start: Útok byl pěkný, ale měli jsme vrácený start.

Vyhlášení, í s.

1. společenský galavečer ukončení sezóny dané nebo ligy: Musíme tady na vyhlášení? Ne, skončily jsme šesté. **2. ukončení soutěže:** Potřebovali bychom odjet před vyhlášením.

Výhoz, u m.

1. úkon vyhození žebříku při disciplíně výstup do 4. patra cvičné věže: Rusové mají výborný výhoz.

Vylitý start, u m.

1. *odstartování požárního útoku, při kterém jeden nebo více závodníků vyběhne před výstřelem startovací pistole; synon. ulitý start, vrácený start: Pozor na vylité starty.*

Výstřel, u m.

1. *odstartování požárního útoku spuštěním časomíry; výstřel z pistole je jedna z možností spuštění časomíry: Počkej si na výstřel, ať neuliješ.*

Výstřík, u m.

1. *výstřík proudu vody z proudnice: V kolika jsme měli výstřík?*

Vytopit předeek

1. *situace, při které strojník pošle vodu do hadic příliš rychle a proudaři nestihnou zakleknout u čáry sestříku: Chrášťaňští proudaři mají často problém, že je vytopí zadek.*

Zahrádkář, e m.

1. *poudař, který často prostříkává nebo při daném požárním útoku prostříkal: Prostříkal 5 vteřin? To je pěkný zahrádkář.*

Základna, y ž.

1. *plošina s rozměry 2x2m, která slouží jako prostor pro přípravu náradí k požárnímu útoku; podle pravidel náradí, vyjma savice, nesmí tuto desku přesahovat; synon. palanda, plac, plato:* Družstvo Petrovic se může jít připravit na základnu.

Záklek, u m.

1. *zaujmutí pozice pro míření proudem vody na terč:* Proudárky z Radíkova mají výborný záklek.

Zaklekávání, í s.

1. *proces zaujímání pozice pro míření proudem vody na terč; synon. zasedání:* Umět trefit terč je důležité, ale dobré zaklekávání je základ.

Zález, u m.

1. *úkon zalézání do 4. patra při disciplíně výstup do 4. patra cvičné věže:* Luboš zkasil zález na věži, proto měl tak špatný čas.

Záložka, y ž.

1. *způsob smotání hadice pro lepší uchycení při běhu; synon.kabelka, odmoty, smotek, úchop:* Jdu si udělat záložky.

Zápich, u m.

1. *úkon postavení žebříku do písku při výlezu do prvního patra při disciplíně výstup do 4. patra cvičné věže:* Zápich jsem ještě zvládnul výborně, pak už to bylo horší.

Zásed, u m.

1. *Úkon zaujmutí stabilní pozice v patře při disciplíně výstup do 4. patra cvičné věže: Nevzládnul zásed a spadnul.*

Zasedání, í s.

1. *proces zaujímání pozice pro míření proudem vody na terč; synon. zaklekávání: To zasedání ti dělá problém.*

Zásek, u m.

1. *úkon zaklesnutí žebříku do okna druhého a vyššího patra při disciplíně výstup do 4. patra cvičné věže: Nejvíc se mi povedl druhý zásek.*

Zašroubovat

1. *propojit dvě savice zašroubováním závitů: Nestačí to jenom narazit, musíš to i zašroubovat.*

Zkušební start, u m.

1. *zkušební odstartování pro první družstvo na začátku závodu; na některých závodech zvlášť pro mužskou a ženskou kategorii: Takže dáme jeden zkušební a jdeme na ostro.*

Zub, u m.

1. *součást hadicové koncovky pomocí které se mohou koncovky propojovat: Kousnul se mi zub; Mám to zapojené přes zub.*

Žebř, e m.

1. *speciálně upravený žebřík používaný pro disciplínu výstup do 4.patru cvičné věže: V které ruce si držíš žebř?*

Železo, a s.

1. *rozděč vody hadicového vedení, typ náradí; synonym. dělič, rozdělovač, rozdlík, troják: Dostal železem do břicha.*

Závěr

Na závěr je nejprve nutné zmínit, že explorátor pocházející ze zkoumaného prostředí může při následném zpracování sebraných výrazů narazit na fakt, že pro něj není snadné rozlišovat mezi terminologií zkoumané oblasti a slangovými výrazy a musí se proto soustředit, aby zaznamenával pouze reálně slyšené výrazy. Je ovšem na místě uznat, že obzvláště prvotní fázi sběru může započít sám a jeho přítomnost nepůsobí rušivě ve zkoumaném prostředí, což skýtá jistou výhodu ve srovnání s externím explorátorem.

Na základě třetí fáze výzkumu bylo zjištěno, že slangové výrazy požárního sportu se nedají kategorizovat podle výskytu, jelikož v jistých případech se výrazy opravdu objevují ve stejných částech republik, ale v jiných naopak vůbec ne. Závěrem této části práce je fakt, že každé SDH užívá ve většině případů obecně srozumitelné slangismy, z části si však vytváří vlastní výrazy na základě subjektivního náhledu na okolnosti.

Hlavního cíle práce se však dosáhnout podařilo, slovník sebraných slangismů byl vytvořen. K vytvoření vyčerpávajícího slovníku, který by obsahoval všechny existující výrazy by bylo potřeba více času a také více explorátorů. Na základě subjektivního zhodnocení se však jedná o základ pro další zkoumání nebo alespoň o možnost pro dalšího zaujatého explorátora seznámit se se slangem požárního sportu.

Příloha 1.

Seznam 1.

Ke každé kategorii uvádějte další slova, která vás k ní napadnou nebo synonyma již uvedených slov.

FUNKCE

koš, košík

savice, střed, spoj, šplouch, náběr, přehoz, savky, narážka

stroj, mašina, motor

béčka

dělič, troják, rozdík, rozdělovač

proud, brko

košař/košařka

středař, savičář, nalejvač /středařka, nalejvačka, savičářka

strojník/strojnice

béčkař/béčkařka

dělička, rozdělovačka

proudař/proudařka, levý brk, pravý brk

NÁŘADÍ

harmonika, varhánky

klubo, klubko

pyramida

spoje, spojky

béčko

céčko

malá kád'

velká kád'
okno
lávka, kladina, slepičák
nástříková čára
přípravna
nástříkáče
sklopy
startovka
vercajk
klíč
základna, plato
bárka, barča
koncovka
proudnice, špica
domek, domeček, barák
minimax, hasičák
žebř
utahovák
barbus, mazání
guma
překážka, koza, bariéra
kohout/kohouty
široký
ouzký

SOUTĚŽE

okrsek/oblast/okres/kraj/republika

postupovky

ex

Lenin

tek

October cup

vyhlášení

OL, Open

útok

stovky

věže

braňák

ČINNOSTI

prošlápnout

drobit při zápichu

střelit základnu

přisávat, odpustit

napumpování benzínu

malování, promalovat, procáknout

kempovat

zápich

zález

zásed

výhoz

zásek

náběh

dát základnu, dát proudnicu

zaklekávání, zasedání

být krátkej

přetáhnout/přešlápnout

chytit závit

kousnout se

vytopit předeek

zašroubovat /šroubování

jít zadek, jít předeek, jít celej, jít na vodu, jít na sucho, jít dopředu, jít z půlky, jít od děliče, jít na
vostro, jít základnu

jít zvrchu/zespodu

srážení, sestřik

rozhoz

OSTATNÍ

startér, výstřel, bzučák

přejímka

finále, rozstřel, pavouk

výstřik

voda, plyn

dobráci

profici

enko

dát šestnáctku, sedumnáctku

zuby, přes zub, o zub

na zuby, na gumy

avia

babosed

lůžkovka

ulitej start, opakovanej start, vylitej start, vrácenej, ostrej, zkušební start

prostřík, zahrádkář

Příloha 2.

Seznam 2.

Seznam byl předložen dvacetičtyřem družstvům, nejčastěji účastníci se Extraligy České republiky v požárním útoku, ale záměrně také družstvům účastnícím se pouze vlastních okresních soutěží. Družstva byla vybírána tak, aby byly zastoupeny všechny části České republiky. Družstvům Vysočiny byla věnována zvýšená pozornost z důvodu, že jde o region, kde požární sport vzniknul a jedná se region, který má největší koncentraci družstev na Extralize ČR v PÚ.

Seznam byl předložen celému družstvu jako celku, jednotlivcům pouze v případě, že celé družstvo nebylo k dispozici. Družstva byla požádána o uvedení pouze jednoho termínu, a to nejčastějšího.

Byly použity pouze ty termíny, které se v předchozím výzkumu objevily v nejvíce variantách.

Pokyny zněly: Uveďte, který z uvedených termínů se nejčastěji používá v běžné řeči ve vašem SDH.

Rozdělovač:

rozdělovač: Svoboda, Urbanov, Hoštice, Žernovník, Malá Skála, Lhotky, Místřice, Petrovice, Maršovice, Ždírec nad Doubravou, Rozseč, Netín, Trnava, Nevcehle, Chrást'any

dělič: M. Budějovice, Výčapy

troják: Libňatov, Bříšť'any, Myštěves, Únětice, Lavičky

železo: Kolšov

-jinak:

Savice:

savice: M. Budějovice, Urbanov, Výčapy, Bříšť'any, Žernovník, Malá Skála, Myštěves, Lhotky, Místřice, Petrovice, Rozseč, Únětice

střed: Kolšov, Ždírec nad Doubravou, Lavičky

spoj: Hoštice, Maršovice

šplouch: Svoboda

náběr: Trnava

přehoz: Chrášťany

nabírka: Libňatov

nalívačka: Kolšov

savec: Netín, Nevcehle

jinak:

Stroj:

stroj: Svoboda, Žernovník, Maršovice Chrášťany

mašina: Libňatov, M.Budějovice, Urbanov, Výčapy, Bříšťany Hoštice, Malá Skála, Myštěves, Lhotky, Místřice, Petrovice, Ždírec nad Doubravou, Rozseč, Únětice, Lavičky, Netín ,Trnava, Nevcehle

máňa: Kolšov

jinak:

Proud:

proud: Libňatov, Kolšov, Svoboda, M.Budějovice, Urbanov, Výčapy, Bříšťany, Hoštice, Malá Skála, Myštěves, Lhotky, Místřice, Petrovice, Maršovice, Ždírec nad Doubravou, Rozseč, Lavičky, Netín, Trnava, Nevcehle, Chrášťany

brko: Únětice, Chrášťany

hrot: Žernovník

jinak:

Práce savičáře:

nalít: Libňatov, Urbanov, Výčapy, Žertovník, Petrovice, Maršovice, Únětice, Chrášťany, Netín

nabrat: Svoboda, M.Budějovice, Bříšťany, Hoštice, Malá Skála, Myštěves, Lhotky, Místřice, Ždírec nad Doubravou, Rozseč, Lavičky, Trnava

šplouchnout: Svoboda

přehodit: Kolšov

narazit: Nevcehle

jinak:

Stříkání na terč, které trvá více než 1s:

prostřík: Libňatov, Kolšov, Svoboda, M.Budějovice, Výčapy, Hoštice, Žernovník, Lhotky, Místřice, Petrovice, Ždírec nad Doubravou, Rozseč, Únětice, Trnava, Nevcehle, Chrášťany

malovat: Urbanov, Výčapy, Bříšťany, Malá Skála, Myštěves, Nevcehle

prolejt: Lavičky, Netín

umýt (opláchnout) terče: Libňatov, Svoboda, Maršovice, Únětice, Chrášťany

zahradničit: Kolšov

jinak:

Opakovaný start:

ulitý: Libňatov, Kolšov, M.Budějovice, Urbanov, Výčapy, Bříšťany, Hoštice, Žernovník, Malá Skála, Myštěves, Lhotky, Místřice, Petrovice, Maršovice, Ždírec nad Doubravou, Únětice, Lavičky, Netín, Trnava, Nevcehle, Chrášťany

opakovaný: Únětice

vrácený: Kolšov

předčasný: Svoboda, Rozseč

jinak:

Spojky:

spoje: Urbanov, Výčapy, Hoštice, Žernovník, Mistřice, Petrovice, Únětice, Lavičky, Netín, Nevcehle, Chrást'any

spojky: Kolšov, Bříš'any, Malá Skála, Myštěves, Rozseč

středy: Libňatov, M.Budějovice, Trnava

koncovky: Svoboda, Lhotky, Maršovice, Ždírec nad Doubravou

jinak:

Mít spoje tak, aby se mezi zuby vešel papír:

jít na zuby: M.Budějovice, Výčapy, Žernovník, Lhotky, Ždírec nad Doubravou, Rozseč, Lavičky,

jít na papír: Libňatov, Kolšov, Svoboda, Urbanov, Bříš'any, Hoštice, Malá Skála, Myštěves, Mistřice, Petrovice, Maršovice, Únětice, Netín, Trnava, Nevcehle, Chrást'any

jinak:

Mít spoje tak, aby se nedotýkaly gumičky:

jít na gumy: M.Budějovice, Urbanov, Výčapy, Žernovník, Malá Skála, Myštěves, Lhotky, Ždírec nad Doubravou, Rozseč, Lavičky, Netín, Trnava, Nevcehle, Chrást'any

jít na kov: Libňatov, Svoboda, Hoštice, Mistřice, Petrovice, Maršovice, Bříš'any

na Gabroša (podle rozhodčího): Kolšov

na zuby: Únětice

na sračky: Chrást'any

jinak:

Když se jde na tréninku celý útok:

jdem na vodu (s vodou): Libňatov, Kolšov, Svoboda, Hoštice, Žernovník, Malá Skála, Myštěves, Mistřice, Rozseč, Nevcehle, Chrást'any

jdem dopředu: Petrovice , Ždírec nad Doubravou

jdem na vosto: M.Budějovice, Urbanov, Maršovice, Lavičky, Netín, Trnava

jdem celej: Výčapy, Bříšťany, Lhotky, Únětice, Nevcehle

jinak:

Sedání proudařů u čáry sestřiku:

zasedání: Trnava, Výčapy, M. Budějovice Malá Skála, Lhotky

zaklekávání: Libňatov, Kolšov, Svoboda, Urbanov, Bříšťany, Hoštice, Žertovník, Lavičky, Mistřice, Petrovice, Maršovice, Ždírec nad Doubravou, Rozseč, Únětice, Netín, Trnava, Nevcehle, Chrástany

sedání: Myštěves

jinak:

Netrefit spojky:

kousnout: Kolšov, M.Budějovice, Urbanov, Výčapy, Malá Skála, Petrovice, Maršovice, Ždírec nad Doubravou, Únětice, Netín, Trnava, Nevcehl

klepat: Hoštice, Lavičky

seknout: Žertovník, Mistřice, Rozseč, Únětice

cvakat: Svoboda, Myštěves, Lhotky, Chrástany

mít to na zub: Libňatov

cinkat: Bříšťany

jinak:

Sklopné terče:

sklopy: Libňatov, Kolšov, Svoboda, M.Budějovice, Urbanov, Výčapy, Bříšťany, Hoštice, Žernovník, Malá Skála, Myštěves, Lhotky, Mistřice, Ždírec nad Doubravou, Netín, Nevcehle, Chrástany

plácačky: Petrovice, Maršovice, Rozseč, Únětice, Lavičky, Trnava
jinak:

Vybavení na útok:

vercajk: Kolšov, Svoboda, Urbanov, Hoštice, Žertovník, Místřice, Petrovice, Maršovice, Lavičky, Netín, Nevcehle, Chrást'any

náradí: Libňatov, M.Budějovice, Rozseč, Únětice, Trnava

věci: Výčapy, Trnava

materiál: Bříšťany, Malá Skála, Myštěves, Lhotky

jinak:

Plocha 4x4m, na kterou si družstvo připravuje věci k útoku:

základna: Libňatov, Svoboda , Urbanov, Výčapy, Bříšťany, Hoštice, Malá Skála, Myštěves, Lhotky, Petrovice, Maršovice, Ždírec nad Doubravou, Rozseč, Únětice, Lavičky, Netín, M.budějovice, Nevcehle, Chrást'any

plato: Žertovník, Místřice, Nevcehle

palanda: Trnava

plac: Kolšov

jinak:

Oblouk na hadici typu B nebo C:

oblouk: Libňatov, Kolšov, Rozseč, Netín

anakonda: Hoštice, Ždírec nad Doubravou

kobra Svoboda, Malá Skála, Místřice, Únětice, Nevcehle, Chrást'any

oko: M.Budějovice, Urbanov, Bříšťany, Myštěves, Trnava, Kolšov

smyčka: Výčapy, Žernovník, Lhotky, Petrovice, Maršovice, Lavičky, Trnava

jinak

Srážení terčů:

srážení: Kolšov, Svoboda, M.Budějovice, Výčapy, Malá Skála, Mistřice, Petrovice, Maršovice, Ždírec nad Doubravou, Nevcehle, Netín

stříkání: Libňatov, Urbanov, Hoštice

sundat terč: Únětice

trefit terč: Kolšov

sestříknutí: Bříšťany, Žernovník, Myštěves, Lhotky, Rozseč, Lavičky, Trnava, Chrášťany

jinak:

Úprava hadice, kterou si nese proudař dopředu, pro lepší uchycení:

kabelka: Výčapy

odmoty: , Malá Skála, Únětice, Lavičky

úchopy: Libňatov, Chrášťany

chyt: Kolšov

úchyt: Svoboda, M.Budějovice, Urbanov, Žernovník, Lhotky, Petrovice, Ždírec nad Doubravou, Rozseč

smotek: Bříšťany

záložka: Hoštice, Myštěves

řasa: Maršovice

nijak tomu neříkáme: Mistřice, Netín, Trnava, Nevcehle

jinak:

Když se do stroje při náběru dostane vzduch:

saje to: Výčapy

podává to: Urbanov, Mistřice, Trnava

je tam pytel vzduchu: Libňatov, Netín

kucká to: Rozseč

přisává to: Kolšov, Svoboda, M.Budějovice, Bříšťany, Hoštice, Žernovník, Malá Skála, Lhotky, Maršovice, Ždírec nad Doubravou, Únětice, Lavičky, Nevcehle, Chrášťany, Myštěves

řeže to vodu: Petrovice

jinak:

Použitá literatura

BLATNÁ, Renata, ČERMÁK František. *Manuál lexikografie*. 1.vyd. Jinočany: H&H, 1995. ISBN 80-85787-23-7.

HAVRÁNEK, Bohuslav, JEDLIČKA Alois. *Stručná mluvnice česká*. 2. vyd. Praha: Fortuna, 1998. ISBN 80-7168-555-0.

HERMANOVÁ, Ludmila. *Český a ruský studentský slang*. Brno, 2011: http://is.muni.cz/th/362834/ff_m/Cesky_a_rusky_studentsky_slang.pdf. Diplomová práce. Masarykova Univerzita. Vedoucí práce PhDr. Taťána Juříčková, Ph.D.

HUBÁČEK, Jaroslav. *Malý slovník českých slangů*. 1. vyd. Ostrava: Profil, 1988.

HUBÁČEK, Jaroslav. *Onomaziologické postupy ve slovní zásobě slangů*. 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1971. Spisy Pedagogické fakulty v Ostravě.

MALIŠ, Okatar, MACHOVÁ Svatava, SUK Jaroslav. *Současný český jazyk : lexikologie: nauka o tvoření slov, lexikografii, slang*. Praha: Karolinum, 1999 dotisk. ISBN 80-7184-222-2.

SDRUŽENÍ HASIČŮ ČECH, Moravy a Slezska. *Směrnice hasičských soutěží pro muže a ženy: Soubor předpisů SH ČMS - 1/17 - 2007* [online]. 12. 10. 2007 [cit. 2013-05-25]. <http://www.sdh-kunratice.cz/downloads/SMZ.pdf>

SDRUŽENÍ HASIČŮ ČECH, Moravy a Slezska. *Dobrovolní hasiči: Oficiální informační server sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska*[online]. 1999. vyd. [cit. 2013-05-29].: <http://www.dh.cz/>

SUK, Jaroslav. *Několik slangových slovníků*. Praha: Inverze, 1993. ISBN 80-900632-9-2.